

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов!

27-ше (3623) №,
2023 ий 7 июль,
кугарня.

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Пиал – икоян ешыште

8 июль – Еш,
йоратымаш
да ўшанле улмо кече.

Фотом еш архив гыч налме.

«Пушенге вожшо дене виан, айдеме – ешыж дене», – ойлат калыкыште. Ўдыр-каче, пиалан лияш, ўмыр мучко умылен, вашла энгертен, келшен илаш сугыным налын, сўаным ыштен ушнат. Самырык годым чўкталтше тулым арален, тудым ий гыч ийыш переген, эшеат волгалтын йўлыжō манын тыршат. Оршанке район Кугу Ёрша ялыште илыше Козловмыт ешыште латкандаш ий ончыч чўкталтше тул шокшын ырыкта. Татьяна Сергеевна ден Николай Львович кум икшывым ончен-куштат. Тыште кажне икшыве ача-аван шокшыжым, йоратымашыжым шижын кушкеш. Козловмыт ешым снимкыште ужда.

– Еш – илышын негызше. Икшыве пиал да куан дене темше ешыште кушшаш. Мыняр шукырак шочшет, тунар пачаш пиалан улат, – ойла икоян мужыр.

Умбақыже визымше лаштыкыште лудса.

ПОДПИСКЕ

«Ямде лий» газетлан кажне тылзын 15-ше числа марте **верласе связь отделенийлаште**, podpiska.pochta.ru сайт полшымо дене возалташ лиеш.

Индекс – П4696.

Подпискым ыштыше-влак коклаште **лотерей** модыш эртаралтеш. Квитанцийым редакцийышке колтыман.

Фотом интернет гыч налме.

Чылам ончылтеныт

Марий Элын командыже (снимкыште) Мордовийыште эртаралтше «Лүдыкшыдымылык школ» регион-влак кокласе таңасымаш гыч чапле сенымаш дене пörтылын. Изирак да кугурак ийготан йоча-влакын командышт икымше верым сеген налыныт. Таңасымашке Юл кундем федерал округын 14 регионжо гыч 25 команде

ушнен. Ёдыр-рвезе-влак пырдыжгазетым ямдыленыт, командышт дене палдареныт, эстафетыште таңасеныт, 1 километрыш куржыныт, утарыме-кычалме пашам да мольмат шуктеныт. Марий Элын командыже ий гыч ийыш күкшö сенымашке шуэш. Тренер-влаклан – таумут!

Л.НИКОЛАЕВА ямдылен.

Историйым шергалына

Руш-турко сар годым (1768-1774 ийла) 1770 ий 7 июлышто Чесменский бухто воктене кугу теҥыз кредалмаш лийын. Руш флот турко-влакым пўты-нек кырен шалатен.

1709 ий 10 июлышто Петр I вуйлатыме руш

армий Полтава кредалмаште швед войскам сеҥен.

7 ден 10 июль Российыште Воин чап кече семын палемдалтеш.

1943 ий 12 июлышто Кугу Ачамланде сар годым Прохоровка посёлко воктене танк дене кугу кредалмаш лийын.

Ялым тўзатена

Кеҥеж канышнам канен, модын, куржталын, вўд воктене капкылым күктен гына огына эрtare. Ме, Ярамарий ялыште илыше да Пётъял школышто 2-5-ше класслаште тунемше йоча-влак, шочмо ялан тўзатымаште тыршена (снимкыште). Кугыен-влак памамш воктене шудым солат, сарайым олмыктат гын, икшыве-шамыч пеледышыш вўдым шавена, шўкшудым сомылена. Ме тўшка пашашке шке кумылын ушненна. «Изинек пашалан шўмангын кушкат гын, илышет волгыдо лиш», – ойлат кугыен-влак.

Кира АТЛАШКИНА.

Волжский район.

Фотом еш архив гыч налме.

Российысе увер

Студент ден школышто тунемше-влакым «**Наука и искусство**» шанче да шымлыме паша всероссийский конкурсыш ушнаш ўжыт. Кок таңас гыч иктымжым ойырен, йодмашым да пашам **наука.рф** сайтыш **30 август марте** колтыман.

7-17 ияш улыда,

тўрлö техникым кучылтын сўретлаш йöратеда? Туныктышыш да наставникын идалькыштлан пöлеклалтше «**Древняя Фанагория в искусстве – 2023**» всероссийский усталык конкурс – тыланда. Пашам

phan_activities@mail.ru адрес дене электрон почтыш **15 август марте** колтыза.

«**Экология. Природа**»

всероссийский усталык конкурсыш **1-11-ше класслаште** тунемше, туныктышо, воспитатель, книгагудо пашаен-влак ушнен кертыт. Сўретым, плакатым, тўрлö поделкым ыштыман да конкурсыш колтыман. Тўрыс увер –

seraya-caplya.ru сайтыште.

Марий Элысе увер

Йошкар-Оласе Бауман лицейыште тунемше **Анна Бусыгина** обществензаний дене регион-влак кокласе олимпиадыште сенышыш лектын. Тудым Россий ФСБ академий **9-11-ше класслаште** тунемше-влаклан ий еда эртара.

Киров олаште **радиоспорт** дене **Российын первенствыже** эртаралтын. Марий Элын чапшым Республикысе йоча да самырык-влаклан технике усталык рўдерын «**Юный радист**» ушемжын ўдыр-рвезыже-шамыч араленыт да команде дене кумшо верыш лектыныт.

У тунемме ийыште Йошкар-Оласе 1-ше ден 30-шо номеран школлаште, 3-шо номеран Медведево школышто, 1-ше ден 2-шо номеран Шернур школлаште, Марий Турек школышто **медицине класс-влакым** почыт.

Йўла Колумбын шўдыржө

Поро йўлаш савырныше «Колумб лудмаш» регион-влак кокласе сылнымут пайремыш калык ий еда лын погына. Тений тудо марий сылнымутын кум мастаржылан — С.Г.Чавайнын 135 ияш, В.В.Крыловын 70 ияш лўмгечыштан, В.Х.Колумблан — пөлеклалтын да Морко район Чавайнурышто эртаралтын.

Почеламутым сылнын лудаш, мурым мураш йөра-тыше шўдө наре йоча ден кугыен сценыште мастарлыкштым ончыктеныт. Ёдыр-рвезе-влак У Торъял, Морко, Кужангер, Медведево районла, Йошкар-Ола, Татарстан кундем гыч погыненыт. Сылне муро сем кумылым нөлтен, тўрлө площадкыште паша шолын. Йоча-шамыч ик вере марий семўзгар дене палыме

лийыныт, шокташ тунемыныт гын (**снимкыште**), вес вере кнйгм шергалыныт, викториныште уш-акылыштым тергеныт. С.Г.Чавайн лўмеш сылнымут да этнографий комплексыште пайдале экскурсий эртаралтын.

Жюриен енге-влак конкурсант-шамычым литератур да муро тагаслаште акленыт. — *Шочмо йылмына моткоч поян да виан. Ме йылмын*

Авторын фотожо-влак.

Снимкыште 1-ше номеран Морко школышто тунемше Ксения Дмитриевам, 2-шо номеран Морко школ гыч Регина Григорьевам, Йошкар-Оласе И.С.Палантай лўмеш тўвыра да сымыктыш колледжын Национальный сымыктыш гимназийыштыже тунемше Татьяна Дубининам да Коркатово лицей гыч Яна Дементьевам ужда. Ёдыр-влак тўрлө тагасыште икымше верым налыныт.

куатшым шижын моштена, марий улмына дене кугешнена. Кумдан палыме поэт-влакын почеламутыштым лудынна, шке возымынам аклымашке луктынна. Илентолын, мелнан коклаште тале сылнымутчо лиеш манын шонена. Валентин Колумб гай йўлышө шўдыр марий тўнныште шуко лийшаш, — ойлат ёдыр-шамыч.

Е.ИВАНОВА.

Вашлиймаш

Регион-влак кокласе «Колумб лудмаш» фестиваль-конкурсшто кумшо ий почела усталыкем тергышым. Теният сенымашке шуым. Мыйым конкурслан туныктышем Н.В.Анисимова ямдылен. Мыйын сенымашем — туныктышемын паша лектышыже. Эн куандаршышыже — «Марий юнкор» усталык школышто пырля лийме йолташ-влак Регина Григорьева, Татьяна Суворова, Анастасия Михайлова, Родион Небогатиков дене вашлиймаш. Нунат конкурсышто сенышыш лектыч. Чыланат молодец улыда!

Ксения БУТЕНИНА.
Морко, Энерсола.

Пайдале каныш

Кежеж канышлан ялышке коча-ковам деке толынам. Нуно Кораксолаште илат. Коваем Роза Николаевна сурт кокласе сомылым тёрлатылеш, а кочаем Валериан Изосимович мўкшым онча. Мый Кораксола тўвыра пёрт пеленысе «Кече» сводный отрядыш коштам. Чылаже 16 йоча погына (**снимкыште**). Кажне эрым зарядке гыч тўналына. Вара тўрлө тагасымашке, модышышко ушенна. Ойырте-малтше-шамычлан кажне кечын пөлекым кучыктат. Жапым пайдалын, веселан эртарена, вийым погена.

Регина ГРИГОРЬЕВА.
2-шо номеран Морко школ.

Фотом еш архив гыч налме.

Шочмо кундемным шымлена

Школ пеленысе «Романтик» лагерыш 25 йоча ушнен. Тун пашалан шочмо кундемным шымлымашым шотлена. Вет вес ийын У Торъял районлан 100 ий темеш.

Шочмо кундемна моткоч мотор, лумло еглан поян. Шукерте огыл Оркансолаште лийна (снимкыште). Тиде ялеш Марий АССР-ын Верховный Советшын икымше председателже Р.М.Мамаев шочын. Роман Михайловичын шочмыжлан тений 120 ий темеш. Шочмо кундемнан ончылъенжын илыш корныж нерген Регина йолташ

Фотом школ архив гыч налме.

удырем дене каласкалышна.

Вескана Какшамбал ялышке тарванышна. Тиде ял пытышылан шотлалтеш. Марий поэт Геннадий Чемяков тыге серен:

«Какшамбал! Ты ялын лумжӧ веле кодын, Кеч мотор вер-шӧрыштӧ шинча».

Тыште Калык просвещенияын отличникше, Марий АССР-ын сулло тунуктышыжо Ф. П. Веденькин, РСФСР шанчын сулло пашаенже, филологий шанче кандидат А.Ф.Веденькин шочын-кушкыныт.

Мыланна шочмо кундемным шымлаш моткоч келшыш. Яндар памаш вудын тамжым тачат шижына.

Анжилина ЧУЛКОВА.
У Торъял, Кузнеч.

Тоштерыште – эртыме корно

Марий сылнымутлан негызым пыштыше С.Г.Чавайным изижат-кугужат палена. А тудын лумжым нумалше сылнымут да этнографий комплексыште икымше гана лийынам. 1961 ийыште Чавайнурышто тоштер-пӧртым почыныт. 1988 ийыште сылнымут да этнографий комплексым ыштеныт. Тушто мо гына уке: йыдал, самовар, утюг, печатлыме машинке да шуко молат. Мый кажне арвержым куанен да кугешнен онченам. Сергей Григорьевичын шочмыжлан 135 ий темме идалыкыште комплекс шуко унам вашлиеш, шонем.

Ксения БОГОЛЮБОВА.

Морко, Коркатово.

Лишыл улат

Марий Элна поян да мотор. Республикнан рудолаже – Йошкар-Ола – сылне верыште верланен. Изи Какшан энгер йыр чапле полат-влак шогат. Мотор фотом войзаш верлам келыштарыме. Туге гынат мыланем ялыште утларак келша. Эрдене кайык-влак мурышт дене помыжалтарат. Энгер деке волен, шургым шуалтет: вудшӧ пуйто вийым пуа. Олыкышто могай гына пеледыш уке!? Икте мыйым тургыжландара: самырык-влак ял гыч олаш илаш куснат. Шочмо кундемдам йоратыза.

Юлия ЯГОДАРОВА.

Кажне еглан ике
верже келша.

Н.ЛЕКАЙН.

Синквейн

Марий Эл
Мотор, сӧрале.

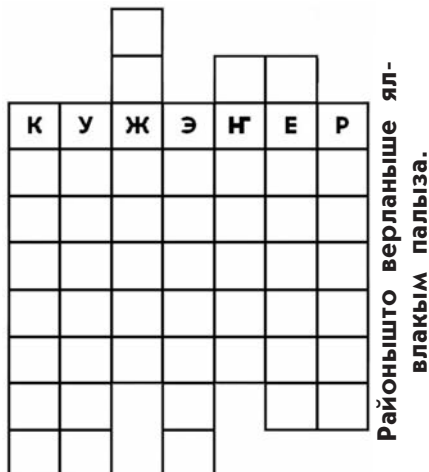
Уэмеш, пеледеш, тӱзлана.

Марийлан тудо шочмо мланде.

Авана.

Софья ЛЕБЕДЕВА.

Советский, Орша.

Районышто верланше ял-
влакым палыза.

Кугешнен шерем ок тем

Шочмо ялем – Кугу Тумнымучаш. Тудо Тумньо энгер мучаште верланен, садлан пеш шукерте ожно тыге лумденит. Ялем Йошкар-Ола – Шернур да Йошкар-Ола – У Торъял шоссе корно-влак коклаште верланен. Ял ныл уремнан: Новостройко, Эшпай, Апак, Кугуял. Шукерте ожно ял олмышко изак-шоляк Эшпай ден Апак толын лектыныт. Иктыже ик корем сереш пӧртым чонен да илаш тунгалын, весыже – вес могыреш. Илен-толын, нуннын луммышт дене уремым лумденит. Ял кугемян, Кугуял урем шочын. Варакше Тумнымучаште ушколым чоненыт, пеленже – у пӧрт-влакым. Тыге Новостройко урем шочын. Мый лач тиде уремыште илем. Тыште у медпункт, кевыт, йочасад улыт. Уремым электротул волгалтара. Тораште огыл кугу плотина уло. Тушто колым кучаш, йуштылаш лиш. Шочмо кундемем дене кугешнем. Тек ончыкылыкшо пиалан да волгыдо лиш.

Максим ЕГОШИН.

Кужӧнгер район.

Пиал – икоян ешыште

Тўғалтыш –

икымше лаштыкыште.

Козловмытым мўкш гай пашаче улыт манам гынат, йонгылыш ом лий. Пакча тўрлө пакчасаска, емыж-саска, пеледыш дене темын, мўкшым ончат. Икшыве-влакым пашалан изинек туныктат. Суртоза Николай Львович Йошкар-Оласе «Инфотех» лицейыште информатике, робототехнике уроклам вўда. Татьяна Сергеевна Кугу Ёрша школышто тўғалтыш класслаште туныкта.

– *Ме коктынат иколышто пашам ыштена. Садлан ешна кугу, икшывына кумыт веле огыл, шужырак манын керттына. Йочалан йолташ, ойым пуэн, колыштын моштышо лишыл ен семын лияш тыршенна. Шке икшывынамат порылыккан изинек туныктена, – ойлат вате-марий.*

Кугурак икшывышт – **Софья**. «Инфотех» лицейын 11-ше классшым тунем пытарен. Чолгалыкше, чыгышыж дене шольо-шўжаржылан примерым ончыкта. Латик ий тыршен тунеммын лектышыже ЕГЭ-ште сайын палдырнен. Софья руш йылме дене 100 баллым поген. Кызыг чонлан келшыше тунемме тўнежым ойыра.

Радимир ты лицейыш тунемаш пураш тений экзаменым кучен. У тунемме ийыште кандашымыше классыш кая. Тудо

спортлан шўман. Футболла модаш йората (**снимкыште – ачаж дене пырля**). Йошкар-Оласе олимпийский резерв спорт школышто шуаралтеш. Медаль ден дипломжым шотлен от пытаре.

Ныл ияш изи **Дарина** ака ден изажым ончен кушкеш. Кугу Ёрша школ пеленысе йочаса-

Фотож еш архив гыч налме.

дыш коштеш. Сўретлаш, тўрлө поделкым ышташ йората.

– *Икшывына-шамыч чурий-вылышышт дене икгайрак койыт гынат, койыш-шоктышышт тўрлө. Дарина ачаже пелен лияш утларак йората. Радимир – мыйын польшка-лышем, – ойла самырык ава.*

Шочмо кундемын сўрал верлажым ончен кошташ, энер воктене лияш кў огеш йорате!?

Козловмытлан палатке дене ер воктене канаш утларак келша. Тора кундемышкат коштыт. Кодшо ийын Калининградыш миеныт, тений вес олам ончал савырнынешт. Тўнжў – еш дене жапым пайдалын эртарымаш.

Еш, йоратымаш да ўшанле улмо кече вашеш пиалан еш илышын секретшым каласаш йодым.

– *Самырык годсо чон шиж-машым аралыман, – лие вашмут. Тыгак ик притчым шарналтышт: – Ик пўркен эн сай пелашым кычалын. Икте почеш весым марлан налын, но нигудыж дене кужу жап илен керттын огыл. «Мыланем келшыше огыл» манын шонен. Шонгеммеке, чонланже келшыше ўдырамашым вашлийын, йоратен шынден. Илышаш кечыжым пырля эртараш шонен, марлан лекташ йодын. Ўдырамаш тореш лийын. Молан, шонедат? Тудат эн сай пелашым кычалын.*

Пиалдам переген моштыза. Икте-весым колыштын, умылен, пагален илыза.

Е.ИВАНОВА.

Нигў деч сай

Мыланем эн шергакан айдеме – авам. Тудын лўмжў – Виктория. Авам мотор, поро, мыланем полшаш эре ямде. Яра жапыште книгаг лудаш, шахмат дене модаш, крючок дене пидаш йората. Мый тудым эре куандараш тыршем: сайын тунемам, пўрткўргым эрыкташ полшем, пеледышыш вўдым шавем, кўмыж-совлам мушкам. Аваем нигў деч сай.

Ульяна ТАНЫГИНА.

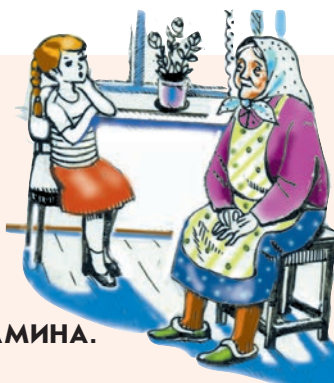
Шернур, Кукнур.

Пашаче ковам

Ковам Елизавета Павловна Николаева Покровский ялеш шочын. Йоча пагытше неле лийын. Школным тунем пытарымеке, колхозышто пашам ыштен. Ковам пеш пашаче: пидеш, тўрла, урга. Тудо Пашан ветеранже. Мыят тудын гай кидмастар лийнем.

Наташа ХАМИНА.

Морко, Эгерсола.

Поро кумылан

Ачамын лўмжў – Анатолий. Тудо поро, мыскараче кумылан, пашам йоратыше. Ачам пелен эре онай да весела. Кенежым коктын колым кучаш коштына. Суртышто тўрлө сомылым пырля ыштена. Ачамым чот йоратем.

Софья ВАСИЛЬЕВА.

Параньга, Матародо.

Синквейн

Ава

Шыма, йытыра.

Мокталта, шупшалеш, вўчкалта.

Мыйын тудо икте веле.

Аралтыш.

Тимофей НОВИКОВ.

Морко, Шўргыял.

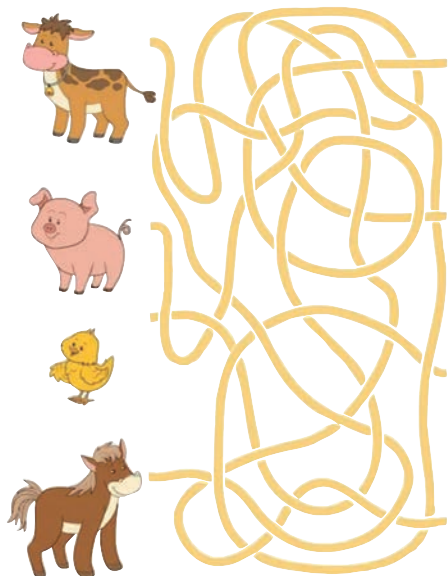
Ныл йолан йолташна

Палаш онгай

- ➔ Пырыс куд метр торашке ужеш, но тыгодым нер йымалныже нимом огеш шеклане.
- ➔ Пырысыглан шорым пукшаш ок лий. Кочкышым шулыктарыше органже нельлыкым шижеш.
- ➔ Пырыс йоча йук дене магырен мошта.
- ➔ Пычкемыште сайын ужеш, но тусым ойырен огеш керт.
- ➔ Пырыс-влак коклаште шолагай ден пурлагай-шамыч улыт.
- ➔ Пырыс 70 процент илышыжым мален эрара.
- ➔ Кап температуржо – 38-39,5 градус.

Машукем

«Му-у-у», – ломыжеш ушкалем.
Олмам ужын йодеш адакат.
– Машукем, колем, коч олмам.
Витаминже кӱлеш тылатат.
Макар ИВАНОВ.
Морко, Кожлаер.

Мо мом кочкеш!

Тушто

Пондашан шочеш –
нигбат ок ӧр.

Пыдырым-пыдырым
пыдыранчык,
нылле ик таланчык,
тӱкыжӧ вожын.

Мамык пунан пырыс

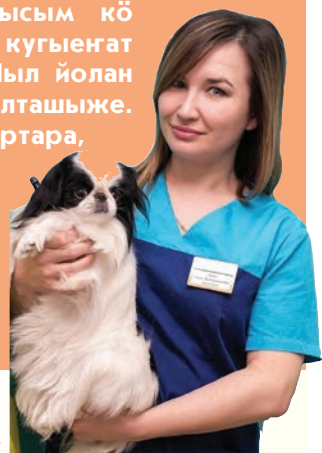
Пушкыдо, кужу мамык пунан пырысым кӧ
огеш йӧрате! Йоча веле огыл, кугыенат
тудым, ниялтен, он пеленже ӧндалеш. Ныл йолан
«мундыра» – йочанат, кугыенгынат йолташыже.
Южо ег йӧдшӧ-кечыже жапым пырля эрара,
малашат пеленже пышта. Пырыс-влак
молан айдеме пелен малаш йӧратат!
Тиде сай але уда койыш! Йошкар-Оласе
«Томас» ветеринар клиникысе ветеринар
врач, грумер **Нина Валерияновна**
Васильева (снимкыште) нине да моло
йодыш-влаклан вашмутым муаш полша:

– Пырыс-влак, чынжымак,
айдеме пелен малаш йӧратат. Тыге нуно озам
йӧратымыштым, шке кӱлешлыкыштым
ончыктат. Южылан тамле пуш, озан
пушкыдо малымверже келшат. Но пырысым
йӧратеда гынат, воктене малаш туныктыман
огыл. Пырысын пунжо айдемылан ласкан
шӱлашыже мешая. Кокырыктен,
тӱрвынчыктен кертеш. Аллергий чер дене
орланыше-влаклан утларак лӱдыкшӧ.

– Пырыс тӱрлӧ черым шаркала,
южыжо айдеме декат

кусна,
маньт.
Тиде
тыгак мо?

– Пырысым черым шаркалыше
манаш ом тошт. Кажне оза ныл йолан
йолташыжым арун кучаш тырша. Озадыме
пырыс-влак «уремын санитарже» улыт:
колям, куголям пытарат. Нуно гын
гельминтозым, дермантофитийым,
лишайым шаркален кертыт. Черлын
койшо пырыс-влак деч шекланыман,
но лӱдман огыл. Нунылан полшыман,
пукшыман.

Е.ИВАНОВА мутланен.

«Кудло ияш»

Мый пырысем моткоч йӧратем. Лӱмжымат шке
пуэнам – Громик. Тудын шинчаже ужарге,
тупшо ошо да нарынче палан. Тудлан –
лу ий. Айдеме ийготыш савыраш гын,
60 ийыш шуын. Громик йӧдлан уремыш
кая, эрдене пӧртылеш. Мый ик вере
кочкышым пыштен пуэм, весышке
вӱдым темем. Громик мӱшкыржым
тема, диваныште ласкан мала. Эше
тудо модыш коля дене модаш йӧрата.

Кристина СЕМЁНОВА.

Морко, Арын.

Ола-вула

Ола-вула пырысем
Пӧрдеш мыйын воктенем.
Лузга почшым рӱзалта,
Модаш пешак
йӧрата.

Лена АКТУГАНОВА.
Кужӧгер, Топкавлак.

Мия

Мыйын пырысем – Мия. Тудо кум
тӱсан: кӱреналге, сур да ошо. Тамлын
кочкаш йӧрата, колямат кучаш
ок ӧркәне. Тудын кум игыже уло.
Ныл йолан йолташем-влак мыйым
кечыгут вучат. Мый нуным тамле
сий дене куандарем.

Маша ПЕТРОВА.

Советский, Ӗрша.

Снегым погем

Кеңеж канышын ик тылзыже мучашкат лишеме. Мый тудым пайдалынак эртараш тыршем. Ача-авалан сурт коклаште тўрлө сомылым ышташ полшем: пакчасе кушкыллаш вўдым шавем, шўкшудым сомылем. Йолташем-влак дене тўрлө семын модына. Кеңеж жаплан пуымо сылнымутан литературым лудаш жапым ойырем. Кызыт гын, снегым погаш коштам. Тиде емыж-саскам погаш пеш келша. Снеге вержымат палем. Эше кок тылзе каныш кумылем нўлта, шонем.

Кира СМЕРНОВА.

Морко, Коркатово.

Ялыште весела

Кеңеж, кузе ме тыйым вучышна! Могай тый сылне улат! Йырымваш – мотор пўртўс. Кечыжат кужу. Тыгай сылне пагытыште йоча-влак шер теммешке модыт, кап-кылыштым пентгыдемдат. Шуко йоча олала гыч коча-ковашт деке ялышке унала толын. Теве Настя Поликарпова (снимкыште) Кужэгер район Йывансолаште кеңеж канышыжым эртараш. Кочаж пелен колым кучаш коштеш, коваж дене емыж-саскам пога. Пўртўс лонгаште лияш моткоч йўрата.

Н.ГОДУНОВА.

Фотом еш архив гыч налме.

9 июль — Колызын кечыже.

Изи озавате

7 июль — Шоколадын кечыже.

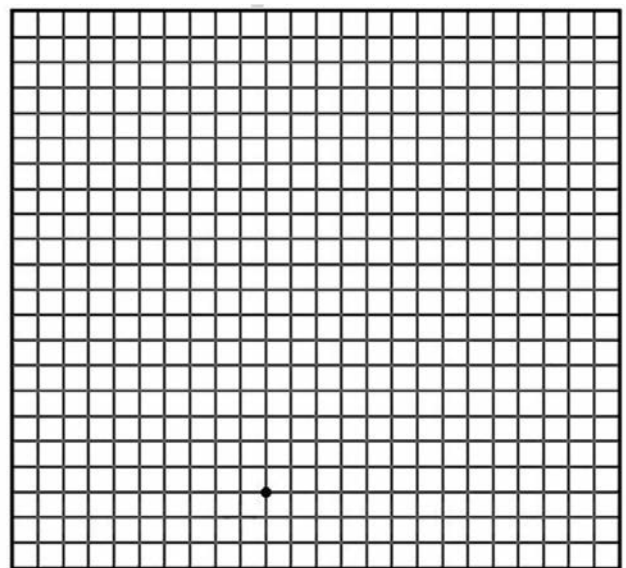
Кўлыт: 100 грамм какао порошок, 1 изи совла сакырложаш, 50 грамм шўшмўй, 2 кугу совла шўр.

Шўрым изи тулышко шындыза, тушко какао ден сакырложашым пыштыза. Ёйым шулыктарыза, шўр вартышыш опталза. Тулышто шолаш пурымешке кучыза. Формылаш опталын, холодильникыш шындыза.

Палаш онгай

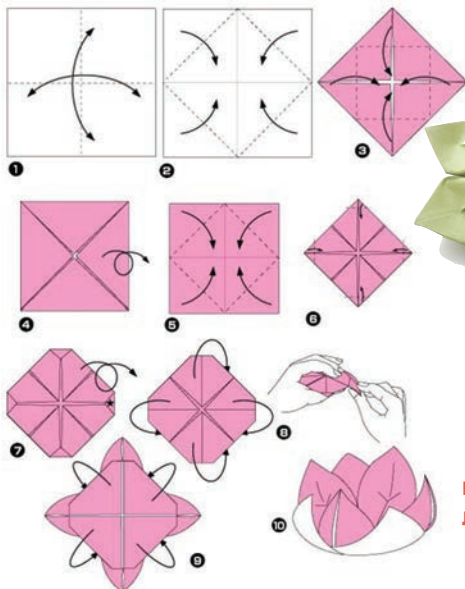
Страус эн кугу кайыкклан шотлалтеш. Тудын кўкшытшў 1,8-2,7 метр марте лиеш. Нельытше – 150 килограмм наре. Кайык 45-50 ий ила.

Стрелке почеш каеда гын, сўрет шочеш.

2→	5↑	1→	1↑	2→	1↑	1→	2↑	2→	1↑
2←	1↑	2→	1↑	3←	1↓	5←	1↓	1←	1↓
1←	5↑	1→	1↑	3←	1↓	1←	1↓	2→	5↓
1→	1↓	1→	1↓	1→	1↓	1→	4↓	1←	1↓

Мастар кид

Кагаз гыч пеледышым тодытса. Могай кушкыл лектеш! Пашадам сниматлыза, пеледыш нерген возен колтыза.

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат – А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamedelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: yamdelii.ru

УЧРЕДИТЕЛЬ:
Марий Эл Республикысе
Культур, печать да
калык-влакын пашашт
шотышто министерстве.

Газетым редакцийште
погымо да версталыме,
«Марий Эл Республикысе
Правительствын типографийже» ООО-што ямде
оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын
адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный тех-
нологий да массовый коммуникаций
сферым эскериме шотышто федераль-
ный службын Юл кундем федеральный
округысо управленийыштыже регис-
трироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01335,
2021 ий 29 сентябрьште пуымо.

0+

Печатьш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шоныма-
шышт тўрлў лийын кертит. Серыш-
влак мўнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалькыше урем, 20-шо пўрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс).

КОНКУРС

Анастасия ЯМАКАЕВА
аваж дене пырля
(Кужэнгер, Шұдымарий).
Шұдымарий ял воктенысе
пұртүс лонгаште.

Полина ТОЛСТОВА (Звенигово, Эгервож).
Эгервож ял воктенысе пұртүс лонгаште.

Тест

К.Васиның илышыже да усталык корныж почеш.

1. Ким Васиныйн ачалұмжө.
А) Иванович. Б) Михайлович. В) Кириллович.
2. Шочмо районжо.
А) Шернур. Б) Медведево. В) Морко.
3. Могай ийыште шочын.
А) 1924 ий. Б) 1925 ий. В) 1926 ий.

София ЕФИМОВА.
Морко, Эгерсола.

Пример-влакым шотлыза, вашмутым яра клеткылашке возыза.

7 · 6	3 · 7	35 - 8	↙	28 : 4	→	18 : 2
↔ 4	↓ 2	31 + 33		27 : 9	6 · 4	↘
4 · 4	↔ 1	↘	8 · 4	↘		99 - 3
8 · 9	8 · 6	↔		7 · 7	↔	↘
↔		28 : 7	31 - 8		40 - 34	↔
6 · 6	50 - 8	↔	↘	54 : 9	↔	49 : 7
↔		50 - 15	↔		35 - 28	↘

Айста модына

Кок еным ойырыман, нуно воштончыш лийыт. Иктыже ойла, весыже кид, мимике полшымо дене ончыктылеш. Вұдышө лектеш, воштончыш ваштареш шогалеш. Модшо-влак кокла гыч ик ен лектеш да вұдышын шенгекеже шогалеш. Ойлышо воштончыш тиде еным мут дене сұретла, а весыже - кид, мимике полшымо дене. Вұдышө кō улмым пален налшаш. Кок воштончыште кучылт кертеш.

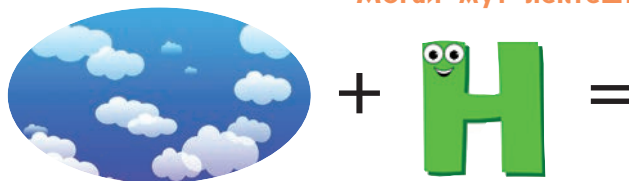

Шотлыза да яра клеткылашке шындыза.

Лывылан келшыше пеледышым кычалза.

Могай мут лектеш!

Шым наклейке ден кок тетрадьлан Лена 120 тенгем тўлен. Вич наклейке тўлымō оксан пелыжым шога. Ик наклейке да ик тетрадь мынар акаш?

Интернетысе сұрет-влакым кучылтмо.